

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző: *Rajnai Ferenc*
Cím: *Várszínházi emlékek*

Forrás: *Detektív*

Pop.
(Hely)

1920 $\frac{x1}{10}$
(Idő)

(Köt. v. füz.) (Old)

Osztályozás

Tárgy

792

Hely

Várszínház

Idő

"18/19"

Személy

(Mányó)

Várszínházi emlékek.

— A várszínházi szezonkezdés alkalmából. —

Budapest legrégebbi színházában, a József császár korabeli kolostorból lett budavári teátrumban, újra feléledt az élet. A hallgató, ódon épület újra hangos lett az ének zengésétől és a magyar szó csendesétől, csakúgy mint valaha, mikor a vár magasságában levő „műzsaistálló” fióktézetete volt a Nemzeti Színháznak. Kedves emlékei a régebbi Pestnek azok a jelenetek a régi Nemzeti előtt, mikor a közönség bálványai ormóttan omnibuszokba szálltak hetenként háromszor és a disztelen társaskocsi-convoi a várba fuvarozta kedvenceinket és letette őket a színház tisztos barokkhomlokzata előtt. Kedves napjai voltak ezek a színészeknek is, akik szívesen játszottak az ócska színház kényelmetlen színpadján a csöndes Buda kisvárosi közönségének már csak azért is, mert a várszínházi játék után a tíz forint külön honorárium járt az akkor még vékonypénzü „nemzet napszámosainak”.

Kedden és pénteken drámát, vigjátékot, olykor népszínművet is kaptak a bérlők, vasárnaponként pedig operát és akkor a zenekari hangszereket is csak úgy more patrio fuvarozták fel a várba, mint a színészeket. A darabok a Nemzeti Színház rendes műsorából kerültek ki, de voltak amolyan gyakorló előadások olyan darabokból is, amelyek nem fordultak meg az anyaszínház deszkáin. Így láttuk a Várszínházban egyszer Schiller „Haramiák” című híres Sturm und Drang-darabját, melyet még Toldy Ferenc fordított magyarra. Moor Károlyt Nagy Imre játszotta, Ferencet Ujházi Ede, az öreg Moor grófot legjobban magyar Cipry volt. A koloraturszerepeket Komáromy Alajos nyögte, Schweizer szigeti Imre Cserváry Ilona énekelte, a tenorszerepeket Balogh volt, Schufferle Benedek József, Roller Körösmezey Árpád, az operette két kómikusa Makó Lajos és Rónaszéky Gusztáv, a magisztrátus követét Vizvári Gyula, Amátiát pedig Lendvayné Fánosy Ilka dombcritotta.

A nyolcvanas évek elején azonban volt a Várszínháznak egy önálló évadja is, még pedig vállalkozói alapon. Felek Miklós valahogyan összevezett Paulay Edével és kivált a Nemzeti kötelékéből. Bérbevett a Várszínházat és magával vitte feleségét, Munkácsy Flórát, a Nemzeti Színház akkor még ünnepeit, bár kissé hajlottkorú szendéjét és szalonhercegnéjét. Furcsa kis műsor verődött ott össze. Játsoztak drámát, vigjátékot, népszínművet, sőt operettet is és a próbatábla csakúgy feketélt a legkülönbözőbb nevű és fajú darabcímeiktől. Akkor történt, hogy Galambos Boris nevezetű kardalóső a próbatábla tanulmányozása közben odaszólt egyik hasonló rangú és állású pályatársnőjének:

„Délelőtt tizkor próbánk van.”

„Dehogyan van” — cáfolta a pályatársnő — „hiszen dráma megy”.

„Hát nem látod, hogy népszínmű lesz” — mackaszkodott Boris — „olvasd el, ott áll a táblán: „Serge Panni.”

Ennek olvasta ugyanis az irodalmiakban ártatlan Boris, George Ohnet „Serge Panine” színművének címét, amelyből a vitás próba volt kiírva. Voltak egészen cifra előadások is, mint például Blumenthal Oszkár vigjátéka, „A próbanyíl”, amelyben a főszerepet, egy előkelő berlini viveurt, a volt öreg vidéki direktor, Felek főrendezője, Beödy Gábor, játszotta könnyű ripacs-eleganciával, aminek egyik attribútuma a fényesre és hegyesre kifestett morc pandurbajusz volt.

Az operette azonban jó, vagy legalább is elég jó volt. A szubrett az Országos Színésziskola énekesztályában éppen maturált Margó Célia, a későbbi legjobban magyar Cipry volt. A koloraturszerepeket Cserváry Ilona énekelte, a tenorszerepeket Balogh Árpád, az operette két kómikusa Makó Lajos és Rónaszéky Gusztáv volt. Kezdték egyfelvonásos ope-

rettel, mint Delibes „Chatou kastélyá”-val és Offenbach „Fortunio dalá”-val. Az első háromfelvonásos operette „Angot” volt, amelyben Clairet Margó Célia, Mademoiselle Langet Cserváry Ilona, Larivaudiéret Makó, Pomponnet-et Rónaszéky, Madame Amaranthet Láng Etel játszotta. Mikor a második felvonás fináléjában a chevauxleger-buszárok Mademoiselle Langet bálján megjelentek, vezérük paraszelyemformaruhában egy szép, fiatal tiszt volt. Mindenkinnek szemébe ötlött a daliás megjelenésű fiatal ember a hallatlanul pompás jelmezben. Egy vagyont költött a színház erre a ruhára, pedig a szereplőnek nem volt egyéb mondanivalója ennél: „Kik itt az összeesküvők?”

A szereplő pedig nem volt más, mint az igazgató kényeztetett fia, Felek Pali, az elegáns, semmittevő „papa kedvence”. Ugyanaz a Felek Pali, akiről most egy éve irták a lapok, hogy teljesen lezüllött állapotban, megfagyva találták egy pesti szibériai éjszakában, a Liszt Ferenc-tér egyik padján.

Ragyogó napokat élt Felek operetteje, midőn Blaháné, aki akkortájt meghasonlott Evva Lajossal, átszerződött Budára. Akkor már nem Buda, hanem a pesti oldal járt a Várszínházba, hogy lássa a nagy művésznőt Deréky Antal „Buzavirág” című népszínművében, vagy csodálják felejthetetlen Boulotte-ját Offenbach „Kékszakállu herceg”-ében, sőt még akkor is volt közönsége a pesti színházi közönség szemefényének, mikor — más szerep híján — eljátszotta Rozit, a komornát, majd az öreg asztalosnét, Raimund régi tündérbohózatában, a „Tékozló”-ban. Valóságos népvándorlás indult meg azonban Pestről Budára, midőn fent a Várban felragyogott Konti József zsenijének csillaga és Blaháné egy egész télen át játszotta elragadó Létoriéres vicomte-ját az „Eleven ördög”-ben.

Ez volt a Várszínház önálló szezonjának fény-